

1. ΠΟΣΕΣ « ΜΕΡΑΡΧΙΕΣ » ΕΧΕΙ Ο ΠΑΠΑΣ ;

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 01/09/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 01/09/2025

Σελίδα: 41

Πόσες «μεραρχίες» έχει ο Πάπας;

Σκεπτόμενοι τη χροιά της ευρωπαϊκής διπλωματίας στο Ουκρανικό, η φράση του Στάλιν επιστρέφει ως μέτρο βάρους. Κάθε φορά που η ρητορική υψώνει τον τόνο, η πραγματικότητα αντιτρέπει το ίδιο ερώτημα: ποια ισχύ διαθέτεις, ποια ευθύνη αναλαμβάνεις, ποιο αποτέλεσμα δεσμεύεσαι να εγγυηθείς. Στην ουκρανική υπόθεση οι διαβουλεύσεις πληθαίνουν, οι εικόνες της διπλωματίας γεμίζουν σελίδες, οι τίτλοι είναι εύηχοι, οι συσχετισμοί όμως μετακινούνται ελάχιστα. Διότι στον χώρο της ασφάλειας η ειρήνη δεν ανακοινώνεται παρά εγγυάται. Και η εγγύηση δεν είναι επιθυμία, αλλά θεσμική κατασκευή: κανόνες που αντέχουν, μηχανισμοί που ενεργοποιούνται, πόροι ήδη δεσμευμένοι, υπογραφές με συνέπειες.

Το σχήμα που συζητείται έχει δύο άξονες. Ο πρώτος είναι ο εδαφικός. Για το Κίεβο, κάθε παραχώρηση χωρίς αντιστάθμιση ασφαλείας που «κλειδώνει» μακρά αποθάρρυνση του επιτιθέμενου είναι πολιτικά απαγορευτική. Ο δεύτερος είναι

οι εγγυήσεις, εκεί όπου οι λέξεις οφείλουν να αποκτήσουν μηχανισμό. Ο πρόεδρος Τραμπ διεκδικεί ρόλο έντιμου διαμεσολαβητή και προσπαθεί να κρατήσει ισορροπίες. Στην πράξη, έχει δείξει μεγαλύτερη ανοχή και, συχνά, οικειότητα προς τον κ. Πούτιν. Το πιθανό αμερικανικό αποτύπωμα περιγράφεται «ελαφρύ»: επιτήρηση, ενδεχομένως συνδρομή από αέρος χωρίς χερσαία παρουσία. Ο πολιτικός ρεαλισμός της Ουάσιγκτον δεν ενδιαφέρεται για κάποια «συμφωνία», εκτός κι αν αυτή (κατά προτίμηση γρήγορη) παρουσιάζεται με οικονομικό πρόσημο υπέρ των ΗΠΑ. Το χρηματοδοτικό και υλικό βάρος μετατίθεται στην Ευρώπη. Βολικό σχήμα

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ
ΚΟΛΛΙΑ

για την Ουάσιγκτον, αλλά ανεπαρκές μήνυμα αποτροπής.

Η ρωσική ανάγνωση παραμένει ψυχρά ρεαλιστική. Δίχως αμερικανική δέσμευση πρώτης γραμμής, ο χρόνος γίνεται εργαλείο (παγίωση τετελεσμένων, διάβρωση της ευρωπαϊκής συνοχής, κοινωνική κόπωση).

Η στρατηγική του Κρεμλίνου είναι διαφανής. Οι συνομιλίες λειτουργούν ως ασφαλιστική δικλίδα, αν το μέτωπο δεν αποδώσει, και ταυτοχρόνως καλλιεργούν δεσμό με την Ουάσιγκτον, τροφοδοτώντας ρωγμές στη Δύση και στο εσωτερικό της Ουκρανίας. Ο στόχος εδώ και χρόνια είναι αμετάβλητος. Δηλαδή, η αποδόμηση του μεταψυχροπολεμικού συστήματος ασφαλείας, η απομάκρυνση των ΗΠΑ από την Ευρώπη και η υπονόμευση της δυτικής ενότητας.

Και κάπου εδώ αρχίζει η θεσμική μηχανική (*verba volant, scripta manent*). Οι προφορικές διαβεβαιώσεις δεν επαρκούν. Χρειάζεται γραπτό, κυρωμένο και επικερσιακά ακριβές κείμενο με τρία συστατικά: δεσμευτικότητα (διεθνής συμφωνία ή ισοδύναμο νομικό εργαλείο), αυτοματισμό (σαφές «αν-τότε» που ενεργοποιείται χωρίς πολιτικό παζάρι), επιτελικό χαρακτήρα (προδεσμευμένοι πόροι, οριοθετημένοι κανόνες εμπλοκής, χρονοδιαγράμματα). Μια ρήτρα αποτροπής που συνδυάζει τη σκοποθεσία του άρθρου 42 (7) της ΣΕΕ με τη λειτουργικότητα του άρθρου 5 του ΝΑΤΟ, ραμμένη στις ιδιομορφίες του ουκρανικού θεάτρου. Πιο καθαρά, το σχήμα αυτό προϋποθέτει αμερικανική γραπτή δέσμευση και ρωσική αποδοχή περιορισμών. Και τα δύο είναι σήμερα επισφαλή. Γραπτό κείμενο δεν υπάρχει ακόμη και η συζήτηση περί εγγυήσεων αιωρείται.

Κι έπειτα, η Ευρώπη. Η Ένωση ιδρύθηκε για να μας απομακρύνει από τη θάλασσα της ωμής ισχύος. Ο κόσμος όμως δείχνει να επιστρέφει στις ωμές «εργοστασιακές ρυθμίσεις» του. Τα εργαλεία που αγαπά η ευρωπαϊκή διπλωματία (κανονιστική επιρροή, ψηφίσματα, οικονομικά σήματα) αναγνωρίζονται ελάχιστα από όσους μετρούν μεραρχίες και εμβέλεις. Δεν αρκεί να πολλαπλασιάζουμε κανονισμούς, χρειάζεται να παράγουμε τετελεσμένα.

Η Ρωσία δεν αποθαρρύνεται από ευχές· λογαριάζει αποκλειστικά την αριθμητική της ισχύος, προπάντων της αμερικανικής. Σήμερα, μόνο οι Ηνωμένες Πολιτείες μπορούν να παραγάγουν άμεση αποτροπή. Αύριο, αν η Ευρώπη ενδύσει τους κανόνες της με δεσμευτική ισχύ και τους προικίσει με λειτουργική αρχιτεκτονική, η ισορροπία ίσως μετακινήθει. Ως τότε, λιγότερη αυτάρκεια λόγου, περισσότερη θεσμική πυκνότητα.